

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології і кримінально-виконавчого права

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Запобігання корупції в публічній сфері»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору - 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Запобігання корупції в публічній сфері» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 – «Право» спеціальності 081 – «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 14 с.

Розробник:

Романов Михайло Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
(протокол № 14 від 30 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
(протокол № 14 від 10 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри - Головкін Богдан Миколайович, доктор
юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Романов Михайло Васильович, доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології і кримінально-виконавчого права
Контактний телефон	057 704-92-62
E-mail	m.v.romanov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: _____ Код доступу: _____

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Запобігання корупції в публічній сфері» передбачає надання студентам системних знань щодо запобігання корупції. До предмету вивчення дисципліни входять основні положення антикорупційної політики України, поняття запобігання корупції, основні засоби запобігання, обмеження, які діють у відношенні осіб, уповноважених на виконання функцій держави, а також особливості запобігання корупції в окремих сферах публічної діяльності, зокрема: запобігання політичній корупції, запобігання корупції при надання адміністративних послуг, в діяльності правоохоронних органів, а також в діяльності органів держави та місцевого самоврядування.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань про систему і механізми запобігання корупції в публічній сфері, основні вимоги та заборони, які застосовуються до суб'єктів, на яких розповсюджується законодавство про запобігання корупції в публічній сфері, особливості запобігання корупції в окремих сферах публічної діяльності, набуття

здатності розв'язувати під час навчання складні задачі і проблеми, пов'язані із запобіганням корупції в публічній сфері, активізація аналітичної та науково-дослідницької діяльності студентів, а також формування практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування знань про основні засади політики запобігання корупції в публічній сфері та правове регулювання цих правовідносин;
- засвоєння знань щодо обмежень та заборон, які встановлені для осіб уповноважених на виконання функцій держави та прирівняних до них осіб;
- оволодіння методиками виявлення корупційних ризиків в публічній сфері та використання заходів їх усунення;
- засвоєння навичок застосування спеціальних антикорупційних заходів і практик, їх впровадження у діяльність в публічних правовідносинах;
- інформування про основні проблеми запобігання корупції в публічній сфері та шляхи їх вирішення;
- аналіз та осмислення ефективності заходів запобігання корупції в публічній сфері та напрямів вдосконалення антикорупційних заходів.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми. Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: адміністративне право, організація судових і правоохоронних органів, організація роботи органів юстиції

Кореквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці, приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці, порівняльне правознавство, державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика. професійна відповідальність правника.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер корупційних правопорушень в публічній сфері і виявляти розуміння меж та механізмів правового регулювання запобігання корупції.

РН 2. Демонструвати розуміння співвідношення системи соціальних цінностей з правовими цінностями в сфері запобігання корупції в публічній сфері, професійними етичними стандартами публічної діяльності.

РН 3. Демонструвати здатність використовувати знання щодо запобігання корупції в публічній сфері.

РН 4. Розуміти сутність публічної сфери, як предмету правового регулювання законодавства про запобігання корупції.

РН 5. Здатність застосовувати норми законодавства в сфері запобігання корупції в публічній сфері.

РН 6. Здатність складати документи, які стосуються заходів запобігання корупції в публічній сфері.

РН 7. Аналізувати правові ситуації та формувати правові позиції щодо діяльності з запобігання корупції в публічній сфері.

РН 8. Розуміти зміст дискреції у повноваженнях осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

РН 9. Розуміти зміст конфлікту інтересів, його особливостей і засобів врегулювання у публічній сфері.

РН 10. Оцінювати корупційні ризики в публічній сфері і користуватися засобами їх усунення.

РН 11. Демонструвати знання та розуміння проблем у правовому регулюванні засобів запобігання корупції в публічній сфері і знаходити способи їх вирішення.

РН 12. Здатність використовувати інноваційні технології у діяльності з запобігання корупції в публічній сфері.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Формування та реалізація антикорупційної політики	Формування та реалізація антикорупційної політики	8
2	Правове регулювання запобігання корупції в публічній сфері	Правове регулювання запобігання корупції в публічній сфері	8
3	Суб'єкти, на яких розповсюджується законодавство про запобігання корупції	Суб'єкти, на яких розповсюджується законодавство про запобігання корупції	8
4	Корупційні ризики, притаманні публічній сфері	Корупційні ризики, притаманні публічній сфері	8
5	Заборони та обмеження, які застосовуються з метою запобігання корупції в публічній сфері.	Заборони та обмеження, які застосовуються з метою запобігання корупції в публічній сфері.	8
6	Особливості запобігання корупції в судовій системі.	Особливості запобігання корупції в судовій системі.	8
7	Запобігання корупції в діяльності правоохоронних органів.	Запобігання корупції в діяльності правоохоронних органів.	8
8	Запобігання корупції при наданні адміністративних послуг.	Запобігання корупції при наданні адміністративних послуг.	8
9	Запобігання корупції в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.	Запобігання корупції в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.	8
10	Запобігання проявам політичної корупції	Запобігання проявам політичної корупції	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Правове регулювання запобігання корупції в		

	публічній сфері		110
2	Корупційні ризики, притаманні публічній сфері	Корупційні ризики, притаманні публічній сфері	
3	Основні засоби запобігання корупції в публічній сфері	Основні засоби запобігання корупції в публічній сфері	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та звітності, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань стратегічного планування діяльності підприємств;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у навчальному посібнику до навчальної програми.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Ратифіковано Законом № 251-V від 18.10.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

3. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 № 383/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>
4. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#n13>
5. Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування: Мін'юст України, Методичні рекомендації від 16.10.2013. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13>
6. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/para6#n6>
8. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади/ Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>
9. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи": Наказ Міністерства юстиції України від 24.04.2017 № 1395/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17/para8#n8>
10. Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 17 червня 2016 року № 2. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0987-16>
11. Про затвердження Типової Антикорупційної програми юридичної особи : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02 березня 2017 р. № 75. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0326-17>
12. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922 -VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>

13. Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції: Методичні рекомендації НАЗК від 02.04.2021 №5. URL: <https://www.pfu.gov.ua/if/183374-methodychni-rekomendatsiyinazk-vid-02-04-21-5-shhodo-zastosuvannya-okremyh-polozhen-zakonu-ukrayiny-pro-zapobigannya-koruptsii-stosovno-zapobigannya-ta-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv-dotrymannya-ob/>

Література

Основна література

1. Білецький А. В. Участь громадськості у запобіганні корупційним злочинам в Україні: моног. / наук. ред. Б. М. Головкін. Харків: Право, 2018. 188 с.
2. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол.: В.В. Василевич, Т.Е. Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В. Расюк та ін.; за ред. проф. Ю.В. Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. К.: Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. 524 с.
3. Запобігання корупції : підручник / [Б.М. Головкін, О.Ю. Шостко, О.В. Новіков та ін.]; за заг. ред. Б.М. Головкіна. – Харків : Право. 2019. 291 с.
4. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія / Б. М. Головкін [та ін.] ; за заг. ред. Б. М. Головкіна ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків : Право, 2020. 286 с.
5. Корупційні та інші злочини, що вчиняються у сфері виконання покарань: кримінологічна характеристика та запобігання: навч. посібник / за заг. ред. О. Г. Колба. К.: Вид. дім «Кондор», 2019. 444 с.
6. Олійник Д. О. Запобігання корупційним злочинам, що вчиняються при здійсненні митних процедур: монографія / наук. ред. Б. М. Головкін.

Харків: Право, 2018. 200 с.

7. Організаційно-правове забезпечення сучасної антикорупційної політики : навч. посібник / укладачі С. М. Клімова, Т. В. Ковальова. Х. : Національна академія державного управління при Президентові України, 2015. 252 с. Електрон. ресурс. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/book/2015-opzsap/doc/01.pdf>

8. Організаційно-правові засади участі СБ України в системі протидії організованій злочинності та корупції: монографія / Ю. Р. Гавдьо, І. М. Гриненко, І. М. Дралюк та ін.; за заг. ред. проф. Г.В. Новицького. Київ: НА СБУ, 2020. 160 с.

9. Правовий захист викривачів / за ред. Нестеренко О. В., Шостко О. Ю. Харків: Права людини, 2016. 94 с.

10. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б.М. Головкін, К.А. Автухов, М.Ю. Валуйська, С.Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б.М. Головкіна і С.Ю. Лукашевича. Харків : Право. 2018. 288 с.

11. Романов М.В. Основні засади запобігання корупції : навчальний посібник. Харків: ТОВ «Видавництво права людини», 2017. – 176 с.

12. Романов М.В., Канюк М.Т. Вектори розвитку національної антикорупційної політики на основі зарубіжного досвіду. *Юридичний науковий електронний журнал* – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. Запоріжжя 2021, № 10. с. 450-452.

13. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 444 с.

Додаткова література

1. Новіков О. В. Правове регулювання відшкодування збитків, шкоди, завданих унаслідок вчинення корупційних правопорушень. *Часопис*

Київського університету права. 2018. № 4. С. 221–225.

2. Головкін Б. М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2018 № 4. С. 254-260.

3. Головкін Б. М. Про корупцію в приватному секторі. *Часопис Київського університету права*. 2020 № 4. С. 347-354.

4. Головкін Б. М. Тіньова зовнішня торгівля і корупція на митницях. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 139. С. 218-320.

5. Лукашевич С. Ю. Програмування і планування заходів запобігання злочинності та корупції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 4. Т. 1. С. 133-136.

6. Новіков О. В. Проблеми участі громадськості у запобіганні корупції. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2019. Вип. 37. С. 58–72.

7. Оболенцев В. Ф. Держава Україна як система: системний підхід до запобігання корупції. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 138. С. 161-168.

8. Оболенцев В. Ф. Корупція у системі держави Україна: формалізація проблеми на засадах методики системного аналізу. *Теорія і практика правознавства*. 2017. Вип. 2 (12).

9. Пивоваров В. В. Конфлікт інтересів як корупціогенний фактор корпоративної злочинності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. Т. 2. С. 102-105.

10. Сметаніна Н. В. Небезпечні наслідки корупції для особи, держави та суспільства. *Право і суспільство*. 2017. № 4. Ч. 2. С. 162-165.

11. Шостко О. Ю. Стан і тенденції виявлення кримінальних корупційних правопорушень в Україні. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 141. С. 175-184.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL:

<https://www.rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора. URL:
www.gp.gov.ua/

Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань. URL:
www.dbr.gov.ua/

Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України. URL:
<https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL:
<http://www.mvs.gov.ua/ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=199:kafedra-kriminologii-ta-kriminalno-vikonavchogo-prava&Itemid=151.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні/семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні/Семінарські заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (<https://nlu.edu.ua/wp->

content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «назва навчальної дисципліни» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

- Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

- Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59